HØST/VINTER 2022

Össur News

Fysioterapi for amputerte

Kunstig intelligens

Fantomsmerte – forskning på fremmarsj

Elin Rantatalo

Sepsisoverlevende | influencer | bokdebutant

Vi har hørt det før, og kommer til å få høre det igjen mange ganger. Vi lever i et samfunn der den tekniske utviklingen går i en rasende fart og der digitaliseringen og den kunstige intelligensen endrer, utvikler og skaper nye muligheter. En utvikling som innen helse og omsorg muliggjør uendelige forbedringer for sluttbrukeren når det gjelder så vel funksjonalitet og presisjon som komfort, og til syvende og sist et liv uten begrensninger.

Men med utviklingen, effektiviseringen og de utvidede mulighetene følger også økte krav til en bevissthet samt en omstilling for at teknologien skal kunne utnyttes på best mulig måte. Det handler også om nye måter å arbeide, tenke og møte pasienter på, men også hvordan man håndterer de etiske og samfunnsmessige aspektene som er knyttet til for eksempel AI.

For vår del bruker vi i dag AI-teknologien i en rekke proteseløsninger i vårt Bionic-segment. Det som for bare noen år siden ble ansett som science fiction, er i dag virkelighet i protesekomponenter, slik som mikroprosessorstyrte Rheo Knee, Proprio Foot med intelligent terrenggjenkjenning og Power Knee, verdens første motordrevne mikroprosessorkne. Den tekniske utviklingen er med andre ord i aller høyeste grad en avgjørende faktor for virksomheten vår. Lenger frem i dette nummeret av Össur News kan du lese mer om kunstig intelligens og få et innblikk i hvordan vi jobber med dette fenomenet.

I det forrige nummeret av avisen fikk man et innblikk i Össurs bærekraftsarbeid, som blant annet omfatter fire av FNs mål for bærekraftig utvikling (SDGs). Vi kan nå presentere hvor langt vi er kommet med arbeidet i 2021. I dette nummeret kan du også stifte bekjentskap med den nystartede organisasjonen Momentum samt lære deg mer om folkesykdommen kneleddsartrose og det tverrfaglige samarbeidet som er en viktig del i behandlingsprosessen. Her får du dessuten møte den sterke og inspirerende Elin Rantatalo, i en personlig reportasje om livet etter sepsis og å kunne leve fullt ut.

Vi håper å kunne tilby massevis av inspirerende innhold som åpner opp for interessante samtaler og tanker.

Vel møtt og god lesning!

Nils Inngul
Sales Director, Össur Nordic

Innhold

På gang	4
Ortose for korsbåndsskader	5
Bremse ned kneartrose-trenden	6
Brukererfaring – kneartrose	8
Fantomsmerte – lindring på vei	10
Elin Rantatalo – Sepsisoverlevende	12
Fysioterapi for amputerte	16
Akillesseneskader og padel	18
Momentum samler erfaring	20
Fenomen – Kunstig intelligens	22
Slik bruker Össur AI	24
Bærekraftsarbeid – resultater	26

Hold deg oppdatert!

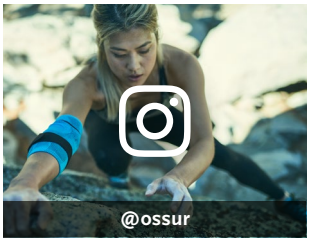

Össur News produseres av Glory Days på oppdrag fra Össur Nordic.

Ansvarlig utgiver & prosjektleder Össur: Nils Inngul **Redaktør og produksjonsleder:** Pål Johansson
Art Director: Love Eneroth **Skribenter:** Emmy Hedman, Ola Claësson, Niklas Simonsson & Eva-Lotta Sigurdh
Foto (hvis ikke annet er oppgitt): Össur Nordic **Illustrasjoner:** Love Eneroth

Redaksjonen tar forbehold om trykkfeil og endringer. Siter oss gjerne, men oppgi kilden.

Våre registrerte varemerker er:
Miami J®, Blue-is-you™, i-Limb®, RHEO KNEE®, PROPRIO FOOT®, Rebound®, Unity®, Pro-Flex®, Seal-In®-liners, Unloader One®, Connect® TF, Power Knee® og Functional Healing®

ÖSSUR
LIFE WITHOUT LIMITATIONS

Össur Nordic

Besøksadresse
Kistagången 12 • 164 40 Kista

Postadresse
Box 7080 • SE-164 07 Kista

info@ossur.com
+46 (0)18 18 22 00

Pa gang

Gjør dere klare for CTi3

1981 var kneortosen CTi bare en prototype. Siden 1983 er den kontinuerlig blitt utviklet, testet, og med åren er den blitt det pålitelige valget for både profesjonelle idrettsutøvere og ledende leger rundt om i verden. Våre CTi-ortoser med en stiv karbonfiberramme gir en optimal, pålitelig beskyttelse, komfort og maksimal stabilisering av kneleddet.

Nå forvalter vi arven ved at vi innen kort tid lanserer CTi®3 – kneortosen som kan sees som en hyllest til de tre avgjørende forbedringene som er blitt gjort av ramme-designen i løpet av ortosens drøyt 35 år lange historie.

Oppdatert konstruksjon

Den nye Connect TF

Stiligere, lettere og mer slitesterk

Connect TF er en justerbar protesehylse som er spesifikt utviklet for låramputerte som ikke kan bruke protese på grunn av vanskeligheter med å ta av og på protesen. Den åpne hylsepåtakingsfunksjonen er konstruert med etspennhåndtak og gjør det lettere å ta av og på protesen i sittende stilling.

Hylsen tilpasses individuelt av en autorisert ortopedi-ingeniør og kan justeres i høyde, vinkel og omkrets – for kontinuerlig å passe til de volumsvingningene som oppstår. En myk overkant på protesehylsen gir dessuten brukeren god komfort også når man sitter.

Nå lanserer vi en ny, oppdatert versjon av Connect TF, der de delene som før var i aluminium er blitt erstattet med deler i karbonfiberforsterket polymer. Målet med material-endringen er å få en lettere og mer estetisk tiltalende design – med like god strukturell styrke.

En annen endring er finjusteringen av låseknappen, fra «trykk for å slippe» til «dra for å slippe» samt at spennhåndtaket er blitt justert for økt motstandskraft mot «slipp». Resultatet av oppdateringen er en finere, lettere og mer slitesterk Connect TF.

Ortose for korsbåndsskader – resultatet av konsensusmøte

Med en korsbåndsskade følger lang rehabilitering for den som er rammet. Nå forskes det på alternative behandlinger som skal forebygge og behandle skader i fremre korsbånd – uten kirurgi.

Tekst: Emmy Hedman

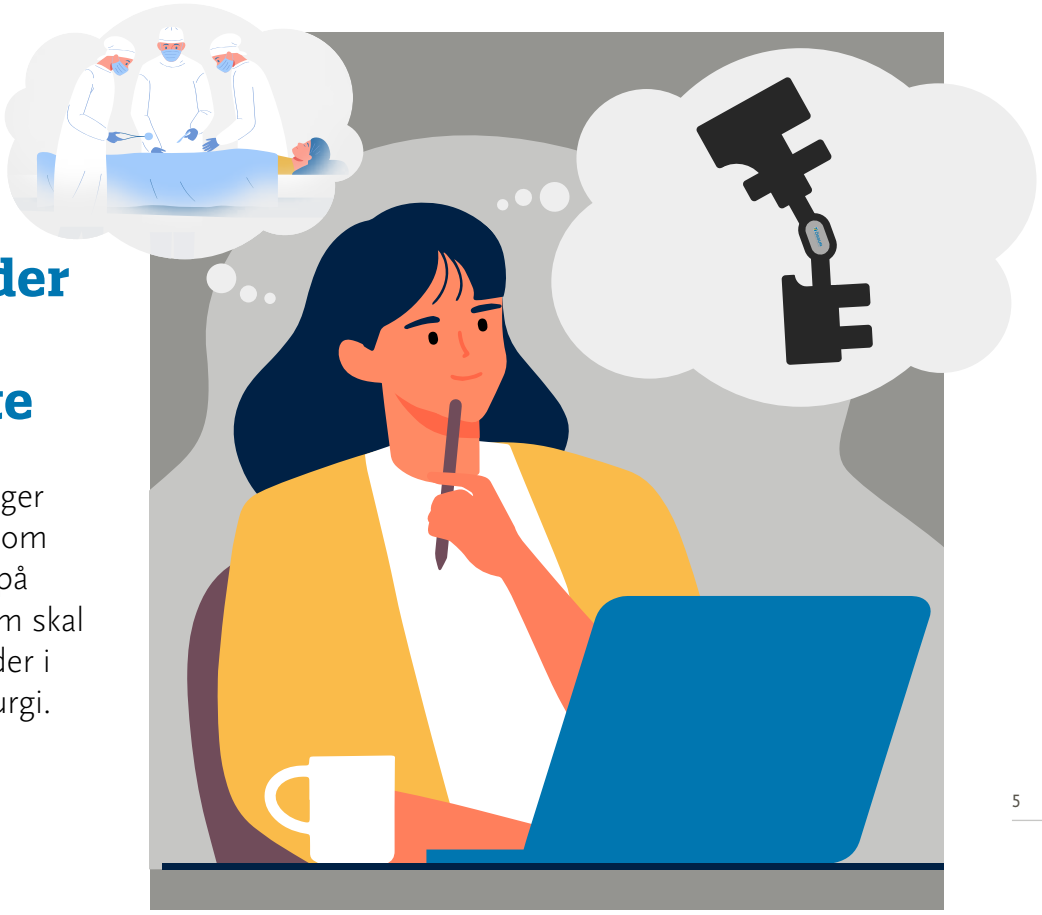

I oktober 2021 møttes eksperter innen feltet korsbåndsskader, såkalte Key Opinion Leaders, for å diskutere et nytt produkt for behandling av skader i det fremre korsbåndet. Det bygger på det samme prinsippet som den allerede utviklede ortosen for det bakre korsbåndet: Rebound PCL. Nils Inngul, Sales Director i Össur Nordic, forteller mer.

– Den første diskusjonen om denne nye ortosen fant sted på Gotland under Ortopediveckan, med key opinion leaders i Sverige. Vi kom frem til at ortosen skal testes og at det skal gjennomføres flere pilotstudier fremover. Vi håper at dette produktet kan komme ut på markedet og bidra til færre kirurgiske inngrep i forbindelse med skader i fremre korsbånd fremover.

Grunnen til diskusjonene er at man har oppdaget at det fremre korsbåndet har potensial til å lege seg selv så lenge det ikke er revet helt av. Den kategorien av pasienter vil potensielt kunne unngå operasjon helt.

"Vi er svært stolte over at vi har kremen av kirurger med på laget, som tenker med oss i disse baner. Det er et tegn på at hele profesjonen våger å tenke nyt"

Tidlige studier er blitt gjort på blant annet Artrokliniken i Stockholm, der unge voksne er blitt observert. Men prosessen med utvikling av nye produkter er hverken enkel eller kort, det kreves mye arbeid, og mange sakkyndige er involvert. Etter at spørsmålet om den nye ortosen ble tatt opp på Gotland ville man samle key opinion leaders fra hele verden for å diskutere videre under et konsensusmøte.

– Formålet med møtet var å diskutere det fortsatte arbeidet med den nye ortosen. Ingen beslutninger er hittil blitt fattet, men neste skritt er at det skal gjennomføres en scope review. Det er i høyeste grad et levende arbeid, forteller Nils.

Han mener også at holdningen til arbeidet er positiv, og det å benytte seg av en dynamisk kneortose tyder på nytenkning innen korsbåndsbehandlingen. I Norden opereres i dag 50 prosent av alle skadede. I fremtiden håper man å kunne redusere antallet operasjoner på grunn av risikoen og rehabiliteringstiden. Spesielt håper man at den pasientkategorien som faktisk ikke trenger operasjon, skal kunne slippe det.

– Vi er svært stolte over at vi har kremen av kirurger med på laget, som tenker med oss i disse baner. Det er et tegn på at hele profesjonen våger å tenke nytt, samtidig som de bidrar med faktabasert kunnskap. Vi ser frem mot det som måtte komme, avslutter Nils.

Kneartrose

Tre nøkler for å bremse trenden

Stigende alder og overvekt er noen av de fremste risikofaktorene for å rammes av kneartrose – en sykdom som opplever en eksplosiv økning. Men det finnes mye å gjøre for å bremse trenden. Nøkkelordene er informasjon, vektkontroll og fysisk aktivitet.

Tekst: Eva-Lotta Sigurdh | **Foto:** Össur

Tilfeller av artrose i knærne er mer enn fordoblet i Vesten siden begynnelsen av 1900-tallet, og mellom 2000 og 2040 antas antallet pasienter med artrose å øke med over 50 prosent. Derfor klassifiseres sykdommen nå som en folkesykdom – dessuten er den livsfarlig. Ifølge enkelte eksperter øker nemlig risikoen for å dø av fremfor alt hjerterelaterte sykdommer og diabetes med så mye som 50 prosent.

Det er ikke artrosen i seg som er livsfarlig, men de livsstilsrelaterte konsekvensene av den, viser en rekke forskningsresultater og evalueringer av bl.a. den internasjonale organisasjonen OARSI, som har som oppdrag å fremme både forebyggende og behandlende forskning om artrose, og det svenske BOA-registeret (Bättre Omhändertagande av patienter med Artros).

Nedslående resultater på den ene siden, men oppløftende på den andre – siden dette bekrefter to ting. Dels at trenden kan brytes med relativt enkle tiltak, og dels at en økt samarbeid mellom forskjellige helsepersonell påvirker behandlingsresultatet av kneartrosepasienter stort. Gamle «sannheter» som å hvile seg i form eller at operasjon er den eneste løsningen, er også blitt gjort til skamme. Egentlig holder det som oftest med nok informasjon, vektkontroll og fysisk aktivitet.

I «informasjon» ligger fremfor alt å opplyse pasienten om hvor viktig det er å mosjonere, siden artrose ikke skyldes utslitte ledd som man lenge har trodd, men en ubalanse mellom nedbrytning og nydannelse av bruskceller – noe som kan forbedres med økt bevegelighet og vektkontroll. Grunnen er at økt vekt også innebærer større belastning på leddene, noe som i sin tur gjør smerten verre og dermed motstanden til å bevege seg. Med andre ord en ond sirkel der pasienten risikerer å «tappes» dersom det ikke finnes en tydelig og samlet behandlingsplan. Et nært og tverrfaglig samarbeid mellom forskjellige behandlere er derfor en forutsetning for vellykket behandling og bør tilbys alle artrosepasienter så tidlig som mulig, ifølge anbefalinger fra BOA.

En avdeling som har lykkes godt med dette, er OCH Ortopedi i Norge, der Lars Goplen arbeider. Her finnes en tydelig samarbeidsmodell med tett kontakt mellom leger, ortopediingeniører og fysioterapeuter, forteller Lars Goplen, leg. ortopediingeniør, som selv har lang og positiv erfaring med et slikt samarbeid.

– Jeg og en gruppe leger har hatt et nært samarbeid i mange år. Prosedyren er alltid at pasienten kommer til meg på henvisning fra legen, som da allerede har informert om opplegget fremover og om hva som inngår i behandlingsplanen. Pasienten er altså i en planlagt prosess allerede fra begynnelsen av, understreker han.

Ved den første samtalen intervjuer Lars Goplen pasienten om sin problematikk og møtes da ofte av skuffelse ettersom mange tror at kneartrose er en quick fix og kan helbredes.

– Men slik er det jo dessverre ikke. Derimot blir de lettet når de forstår hvor mye hjelp de kan få og hvor mye de faktisk kan gjøre selv. Som å holde seg aktive, og dersom det trengs, kan de få kostnadsfrie hjelpemidler for det, for eksempel kneortoser som Unloader One og Unloader One X – og også opplæring i hvordan de skal bevege seg.

Hva skjer så?

– I tillegg til muntlig informasjon får de også en skriftlig oppsummering som de kan ta med seg hjem og en oppfordring til alltid å ta kontakt med meg og avdelingen min ved den minste lille usikkerhet eller hvis de lurer på noe.

I tillegg til det innledende legebesøket og møtet med Lars Goplen tilbys pasienten utprøving av eventuelle hjelpemidler og tilgang til et artrosekurs, holdt av godt utdannede fysioterapeuter. Kurset pleier å strekke seg over tre perioder à tre timer, der det gis en rekke både praktiske og teoretiske tips for både egenomsorg og symptomlindring.

Til slutt gjøres en oppfølging av pasienten hos den henvisende legen som så å si knyter igjen sekken.

– Jeg kan ikke understreke nok hvor viktig et slikt tverrfaglig samarbeid mellom lege, ortopediingeniør og fysioterapeut er for en vellykket behandling – og selvsagt alltid med pasienten i fokus, avslutter Lars Goplen.

Unloader One® X

Har sluppet operasjon takket være Unloader One

Hanneke Tutopoly levde et aktivt liv med reiser over hele verden da hun for ti år siden fikk diagnosen kneartrose. Det var selvsagt en tung beskjed å få, men samtidig innebar det at hun raskt ble tilbudt ortosen Unloader One, som har vært en uvurderlig støtte siden. Les Hannekes egen brukerhistorie.

Tekst: Eva-Lotta Sigurdh | **Foto:** Össur

Jeg reiste til tropiske steder som Brasil, Cuba og Jakarta, og husker fremdeles hvordan vi gikk gjennom jungelen og det plutselig var umulig for meg å klatre over en trestamme. Først trodde jeg at jeg bare var klønete, men da jeg etter hvert også begynte å få smerter, oppsøkte jeg lege, som diagnostisert kneartrose umiddelbart og henviste meg til en fysioterapeut. Ettersom smerten var forårsaket av overanstrengelse, fikk jeg en knestøtte. Jeg fikk også spørsmålet om jeg ville operere kneet eller om jeg ville trene det bort. Da valgte jeg trening.

Men etter noen måneder hadde jeg fremdeles væske i kneet, og da henviste fysioterapeuten meg til en ortoped, der røntgen viste at jeg hadde en så alvorlig kneartrose at jeg var nødt til å få et nytt kne innen tre måneder.

"Men jeg bestemte meg for å gi den en sjanse – og har nå brukt den i ti år."

Situasjonen var alvorlig, og jeg ble raskt innkalt til oppfølgingsmøte hos fysioterapeuten. Det var der og da jeg for første gang fikk se bilder av Unloader One, og jeg ble sjokkert. Den avlastende kneortosen så både tung, klumpete og stor ut. Men jeg bestemte meg for å gi den en sjanse – og har nå brukt den i ti år.

Etter de tre første månedene ble det gjennomført en evaluering. Da fikk jeg den positive beskjeden at det ikke lenger ble ansett som akutt med noen operasjon, og diskusjonen om fremtiden kom i stedet til å fokusere på hvordan jeg kunne fortsette å leve med ortosen som alternativ.

Siden den gang har de løpende oppfølgingene med ortopeden min resultert i at operasjonen gang på gang har blitt utsatt. Og nå er det gått over ti år. Gjennom å bruke Unloader One kjenner jeg i prinsippet overhodet ingen smerte i kneet.

Jeg bruker min Unloader hver dag, unntatt ved korte strekninger hjemme og når jeg er på treningsstudioet. Det merkes så tydelig når jeg tar den av hvor mye trettere jeg blir i kneet. Avlastningen blir umiddelbar så snart jeg setter den på igjen.

Og jeg kan bruke den overalt. Jeg har ennå ikke prøvd å stå på ski med den, men hvis jeg skulle gjøre det, har ortopeden sagt: «Tenk om du detter. Da kan jeg ikke garantere at du ikke kommer å brekke en hofte, et fotledd eller en skulder, men jeg er sikker på at ingenting kommer til å skje med kneet ditt. Det beskyttes av ortosen.»

Unloader One har mest effekt for meg når jeg bruker den direkte mot huden, så det prøver jeg alltid å gjøre. Iblant kan det være vanskelig, som å finne store nok bukser for at ortosen skal få god plass under. En annen utfordring, men kun i begynnelsen, var følelsen av at alle stirret på meg, men nå vet jeg at ingen tenker på det hvis jeg ikke selv nevner den.

Og iblant er det fint at ortosen synes. Jeg elsker fortsatt å reise, og når jeg drar på ferie til et tropisk land, har jeg ofte bevisst på meg shorts eller skjørt. Da er jo ortosen synlig, men det gir også fordelen at jeg får hjelp overalt. Som å gå inn og ut av båter. Jeg er svært takknemlig for det, både fordi det viser hvor hensynsfulle mennesker er og fordi det gjør det mulig for meg å kunne fortsette og bevege meg og leve som jeg vil.

Jeg blir glad hver gang jeg får en ny Unloader, for noe ved den er blitt enda bedre enn før. Det har f.eks. blitt stadig lettere å justere den ordentlig. Og ved det forrige byttet merket jeg at ortoseskallene er mye smidigere nå enn i den gamle versjonen.

Deretter liker jeg virkelig SmartDosing-hjulene. De gjør det så enkelt å løsne eller stramme ortosen, uten at man trenger å ta av og på hele ortosen. Jeg setter ekstra pris på det om sommeren, når det er varmt og fuktig. Da er det så fint bare å kunne løsne litt på den raskt.

Hver og en må selv ta beslutningen om operasjon eller ikke. I mitt tilfelle hadde det vært for tidlig på grunn av min alder og derfor en stor ulempe. Å sette inn en protese er ofte problematisk, og den holder heller ikke mer enn et visst antall år, og da må kanskje operasjonen gjøres om igjen. Ortopedens råd til meg var derfor å utsette operasjonen så lenge som mulig. Det har jeg kunnet gjøre i hele ti år nå, takket være Unloader One – og jeg håper å kunne gjøre det i mange år til. ••

HANNEKE TUTOPOLY

Alder: 61 år
Bor: I Deventer i Nederland.
Yrke: Administrator
Fritidsinteresser: Frivillig arbeid og reiser med kjæresten.
År med **Unloader One:** 10

Fantomsmerte

Forskning på fremmarsj

Fantomsmerter er et vanlig fenomen hos amputerte. Hvorfor fantomsmerter eller fantomfølelser oppstår er ikke helt tydelig, men i flere forskningsprosjekter er det blitt konstatert at det kan lindres.

Tekst: Emmy Hedman | **Illustrasjon:** Love Eneroth

Vi har snakket med Cathrine Widehammar som er ergoterapeut ved dysmeli- og armproteseenheten i Örebro, et nasjonalt kunnskapssenter for dysmeli og armamputasjon. Hun har arbeidet praktisk i flere forskningsprosjekter om fantomsmerter siden 2014.

– Hvorfor fantomsmerter oppstår, er det ingen som vet sikkert, men en teori handler om den amputerte kroppsdelen og dens kontakt med hjernen. Armene og fremfor alt hendene har en stor motorisk og sensorisk representasjon i hjernen. Når en arm amputeres, for eksempel, mister den kontakten med området i hjernen som styrer armen. Når den delen av hjernen ikke får noen respons fra armen, tror man at fantomsmerter kan oppstå.

Cathrine mener at det, selv om det finnes teorier, er vanskelig å bevise hva som virkelig stemmer. Samtidig finnes det flere eksempler på hvordan pasienter med fantomsmerter har fått lindring av å bruke for eksempel en elektronisk protese som styres gjennom muskelbevegelser i den gjenværende stumpen.

– Basert på teorien om hjernen kan det handle om at musklene til den amputerte kroppsdelen brukes når den styrer den elektroniske protesen. Hjernen tror da at kroppsdelen fremdeles er der, og signalene tolkes ikke lenger som smerte.

En metode for lindring, som er blitt brukt siden 90-tallet, er speilterapi. I kjølvannet av metoden for speilterapi har det dukket opp alternative behandlinger, blant annet en som Cathrine akkurat nå er med og forsker på. Det handler om AI-teknologi, eller kunstig intelligens, og gir pasienten et bredere utvalg av øvelser som ligner speiltrening.

– Ved hjelp av AI-teknologi spiller man inn muskelbevegelser fra stumpen, som deretter speiles på en dataskjerm. Pasienten oppfordres til å foreta bevegelser med den amputerte kroppsdelen, altså fantomarmen, for å se hvordan den digitale armen på skjermen utfører de samme bevegelsene. Fordelen med AI-teknologi er at den kan brukes selv om begge armene eller bena er amputerte, til forskjell fra speiltrening der en frisk kroppsdel må speiles.

Etter Cathrines erfaring kan kognitiv påvirkning, for eksempel stress eller tretthet, spille en rolle for hvor mye smerte pasienten opplever. Også kulde kan påvirke smertenivået. Graden av smerte er individuell, noe som er en av grunnene til at det er vanskelig å komme frem til hva det skyldes. Forskning om fantomsmerter gjøres hele tiden. Akkurat nå fokuseres mye av forskningen på hva som skjer i hjernen i forbindelse med fantomsmerte, men også hvordan taktil tilbakemelding kan gi lindring.

"Gjennom å normalisere fenomenet kan flere få mulighet til behandling og en sjanse til å lindre fantomsmertene sine."

Noe Cathrine tror er viktig, er at helsepersonell tar opp emnet fantomsmerter, selv om pasienten ikke selv har spurt om det.

– Det er vanlig at pasienten tror at det er innbilning og derfor ikke tør å fortelle. Gjennom å normalisere fenomenet kan flere få mulighet til behandling og en sjanse til å lindre fantomsmertene sine.

Felix Senelle, klinisk spesialist ved Össur Academy for Össur North Europe, forteller om protesekomponenter som har vist seg å lindre fantomsmerter for benamputerte. Først og fremst handler det om det unike materialet «umbrellan knit» med metalltråder vevd inn i stoffet.

– Tanken er at stoffet skal isolere stumpen fra ytre påvirkning, for eksempel magnetisk stråling som man antar kan utløse fantomsmerte. Selv om det er vanskelig å bevise rent vitenskapelig at det fungerer, har vi kunnet se mange brukere som opplever en lindring når de bruker disse protesekomponentene.

Felix tenker først og fremst på Relax Night Care, en slags protesestrømpe som brukes om natten for avlastning og lindring. I en av Össurs silikonliners finnes det samme materialet, med metalltråder innvevd, og også den har vist seg å gi lindring for benamputerte med fantomsmerte.

Selv om fenomenet fantomsmerte fremdeles er litt av en gåte, håper forskerne på flere svar og bedre lindring for de pasientene som rammes. ••

Relax Locking

Elin Rantatalo

Sepsisoverlevende, influencer og bokdebutant

Elin Rantatalo ble rammet av alvorlig sepsis (blodforgiftning) på grunn av en streptokokkinfeksjon våren 2019. Begge underbena og ni av ti fingre ble amputert. Her forteller Elin om livet i dag og hva som driver henne fremover.

Tekst: Emmy Hedman | **Foto:** Marcela Elofsson

Vi treffer Elin en vindfull dag i mars, på dagen tre år etter at hun og familien dro til Gran Canaria. Da hadde hun en hyggelig ferieuke foran seg med sol, bad og god mat. Allerede på flyet følte hun seg ute av form, men tenkte at det var selve reisen som var utmattende.

Vel på plass ble hun dårligere, med høy feber, smerter og hallusinasjoner. En lege ble tilkalt til hotellet, og derfra ble hun kjørt til en klinikk for prøvetaking og drypp. Det viste seg at infeksjonsverdiene hennes var svært høye.

– Derfra gikk alt svært raskt. Infeksjonsverdiene mine var skyhøye, men jeg hadde det egentlig bra. En ambulanse ble tilkalt, og på akutten blir jeg stadig dårligere. Det er det siste jeg husker fra Spania, forteller Elin.

Elins kropp ble rammet av sepsis og holdt på å stenge ned, hun ble bedøvet på grunn av smertene. På dette tidspunktet var nesten alt håp ute. Legene konstaterte at det som hadde rammet Elin, var aggressive streptokokker, men ingenting legene gjorde så ut til å gi noen effekt. Sirkulasjonen til føtter og hender minsket raskt, det var fare for at kroppens vitale organer ikke ville overleve.

Tre uker etter at hun ble lagt inn er situasjonen stabil nok til at hun kan flys hjem til Sverige, fremdeles i narkose. I mai ble underbenet amputert, og i juni ble ni av de ti fingrene amputert.

– Jeg forsto at det var det som måtte til. Føttene var grå, og jeg kunne ikke bevege hendene mine. Hvis jeg ville hjem fra sykehuset, fantes det ikke noe annet alternativ.

I dag er Elin tilbake på banen med siktet stilt inn på fremtiden, eller kanskje først og fremst nåtiden.

– Jeg er her, jeg er frisk og lykkelig, og ser mange muligheter med livet. Jeg prøver virkelig å ta vare på hver dag og være til stede.

Med to barn, hund og hus går dagene i ett. Dessuten jobber hun som blogger og influencer, og har fått bokkontrakt. Både på Instagram-kontoen og i bloggen speiles hennes største interesse, hjem og innredning. Det kombineres med innhold om livet i stort og smått og er akkurat >>

ELIN RANTATALO

Alder: 34
Familie: Ektemannen Olle, barna Stella 9 og Cornelis 7, hunden Sally
Bor: Vetlanda i Småland
Aktuell: Blogger på Femina, Instagram (@elin_rantatalo), bokdebuterer 2023

"Det virker kanskje rart, men jeg syntes at det føltes litt spennende. Wow, skal jeg få være med på dette også, tenkte jeg."

som Elin – herlig, oppriktig og inspirerende.

At Elin skal skrive en bok, er en barndomsdrøm som går i oppfyllelse. Boken blir en selvbiografi, og hun beskriver en følelse av befrielse i å få den fullført.

– Med boken kommer historien min alltid til å være der, og jeg får fortelle den selv. Jeg håper at den skal gripe tak i leseren. Den kommer nok til å føles anstrengende for mange å lese, men jeg vil at den skal være rå, ærlig og stemme helt med virkeligheten. Alt skal med.

Da Elin fikk vite at hun skulle amputeres, brukte hun all tiden på å sette seg inn i utvalget av proteser og hjelpemidler.

– Det virker kanskje rart, men jeg syntes at det føltes litt spennende. «Wow, skal jeg få være med på dette også», tenkte jeg. Jeg leste alt som gikk å lese og har gått gjennom noen alternativer på proteser før jeg fant hva som funket for meg.

Hun har nå funnet sine favoritter og er glad for det.

– Jeg elsker mine nåværende føtter! De er litt smalere og mer feminine. At det går an å stille inn en vinkel slik at jeg kan bruke sko med høye såler eller hæler er helt herlig. Noe virkelig luksuriøst er jo at jeg aldri får vondt i føttene av sko med høye hæler.

Noe Elin vender tilbake til, er hvor viktig det har vært å føle at hun eier protesene, i stedet for at de eier henne.

– Jeg er egentlig en sjenert person som ikke pleier å stå i sentrum, men det var jeg nødt til å revurdere litt. Folk er nysgjerrige og titter mye, det har jeg ingenting imot, for det synes jo at jeg bruker proteser. Hvorfor ikke da ha virkelig kule proteser som stikker seg ekstra mye ut? Jeg viser gjerne at jeg ikke skjemmes, men heller liker dem. Det blir mye morsommere.

Om samme tema har Elin holdt sine første forelesninger på ortopediingeniørutdanningen på Jönköpings universitet. Der snakket hun om hvor viktig det er for den psykiske helsen at ikke bare funksjonen spiller inn, men også hvordan protesen ser ut.

– Det føles viktig å snakke om. Som protesebruker er det mer enn et hjelpemiddel, det er en kroppsdel. Man skal ha lyst til å bruke den og kunne stå for protesen sin, da er det kosmetiske svært viktig.

Noe Elin vil gjøre mer av, er å jobbe for økt kunnskap om sepsis. Sammen med en venn som også er sepsisoverlevende håper hun å kunne starte en podkast med blant annet det som fokus, i samarbeid med Sepsisfonden.

– Med tanke på at flere rammes av sepsis hvert år enn av kreft, trenger flere å få opp øynene for hva sykdommen er. Resultatet av sepsis kan variere stort, ofte avhengig av når det oppdages, så kunnskap er virkelig helt avgjørende.

Idet vi er i ferd med å runde av samtalen vår, kommer vi inn på fremtiden. Elin smiler og sier at hun vil fortsette å utfordre seg selv. En av hennes største drivkrefter er å gjøre en forskjell og inspirere andre.

– Jeg er åpen for fremtiden, jeg vet jo at livet kan endre seg så raskt. Jeg holder alle dører åpne og håper at det jeg gjør nå, fører meg videre til flere spennende ting.

SEPSISFONDEN I KORTHET

En stiftelse som ble grunnlagt i 2015, som arbeider for økt kunnskap om sepsis. Samler inn midler for å kunne støtte forskning og pasientnære prosjekter for økt kvalitet på omsorgstilbudet i Sverige.

For mer info: sepsisfonden.se

Fysioterapi for amputerte

Langt ifra alle amputerte trener regelmessig med fysioterapeuter etter amputasjon og rehabilitering. Her forteller en av ekspertene i Össur Academy mer om hvilken betydning trening har.

Tekst: Emmy Hedman | **Foto:** Össur

En amputasjon innebærer en stor endring i livet og krever litt av en omstart for den det gjelder. Som ved de fleste omstarter trengs det gode forutsetninger, eller støtte langs veien, for å komme på banen igjen. For en amputert er treningen før og etter en amputasjon, eller når det gjelder bruken av en ny protese, en viktig nøkkel i omstarten.

Kunnskapen om fysioterapi for amputerte er begrenset og må løftes på mange nivåer innen helsevesenet, for eksempel gjennom økt tilgang til materiale og forskning. Det mener Lisan Scheepers, fysioterapeut og klinisk spesialist ved Össur Academy for Össur North Europe.

– Mange fysioterapeuter på mindre mottak møter få amputerte, noe som natuligvis fører til at kunnskapen om fysioterapi for akkurat amputerte ikke er deres spesialfelt. På større sykehus og rehabiliteringssentre er det vanligere, og under rehabiliteringen får pasienten møte fysioterapeuter med mer erfaring med akkurat amputasjoner. Noe som er vanlig, er likevel at når pasientene har fått sin protese og forlater mottaket, så får de ikke lenger tilgang til den samme treningen.

En av Lisans arbeidsoppgaver er å informere og spre kunnskap om hvor viktig treningen er. Gjennom Össur Academy holder hun forelesninger og reiser rundt til forskjellige rehabiliteringssentre. Parallelt med det

behandler hun personer med protese som er blitt amputert, for at de skal kunne komme tilbake til et så funksjonelt liv som mulig.

Fysioterapi i forbindelse med amputasjon innebærer ikke bare å lære seg å gå eller sykle med sin nye protese.

– Fysioterapi er så mye mer! Man kan se det som et samlebegrep. For eksempel kan forebyggende trening før en planlagt amputasjon føre til både raskere og enklere rehabilitering. Hvis pasienten er i en risikogruppe, for eksempel er diabetiker, vil forebyggende fysioterapi kunne være en del i den løpende behandlingen, mener Lisan.

Hun forteller også at en del av treningen kan gå ut på bare å venne seg til en protesehylse.

– En amputasjon av for eksempel et lårben er en ekstremt opprivende opplevelse for pasienten. Det kan føles både uvant og ubehagelig. Det er derfor viktig å ha kunnskap om, samt trening og øvelse i å tørre å belaste protesen. Dette er nødvendig for at vekten skal fordeles jevnt over begge bena, og dermed forhindre fremtidige problemer, som kneartrose.

Noe av det viktigste å ta hensyn til når det gjelder fysioterapi for amputerte, mener Lisan, er tilpasningen til den enkelte.

– Alle har ulike forutsetninger og utfordringer, derfor ville det være ideelt å kunne tilpasse treningen til hver person. En vanlig misoppfatning er at treningen pågår i en begrenset periode, men også det er individuelt. Mange trenger treningen i flere år, og oppfølging med en fysioterapeut er en god måte å vurdere behovet på.

Hva er nøkkelen til vellykket fysioterapi for en amputert?

– Svært avgjørende for om fysioterapien går bra eller mindre bra, er motivasjonen hos pasienten. En fysioterapeut eller ortoped kan tilby mange gode verktøy, men hvis pasienten ikke er motivert, er det vanskelig å nå frem, sier Lisan.

– Deretter er kunnskapen selvsagt alfa og omega. Fysioterapeuter trenger verktøy og å lære seg mer om fysioterapi for amputerte.

ÖSSUR LOGIC – APP FOR KNEPROTESER*

Noe som kan være til hjelp ved fysioterapien, er appen Össur Logic. Den inneholder et spesialformet treningsprogram som gir feedback direkte, ettersom den kobles sammen med protesen via Bluetooth. For brukeren innebærer det ikke bare direkte tilbakemelding, men kan også gi litt ekstra motivasjon. Å se svart på hvitt hvordan for eksempel belastningen på protesen ser ut og hvilke fremskritt som gjøres, kan også gi en økt følelse av kontroll over situasjonen.

Brukeren får smidig tilgang til øvelser og kan følge treningen direkte i appen. Dessuten kan fysioterapeuten følge opp og gi tilbakemelding basert på de dataene som registreres via protesen. For de brukerne som ikke har en kompatibel protese eller Apple-enhet, er alle treningsprogram tilgjengelige på Össur Academys Youtube-kanal.

***Appen er for tiden kun tilgjengelig for Apple-enheter og som støttefunksjon for mikroprosessorknær som RHEO KNEE og RHEO KNEE XC.**

Akillesseneskader
i skyggen av padelboomen

Racketsporten padel er på kort tid blitt en populær folkesport. Men utøvelsen av den er ikke uten risiko. I dag brukes Össurs ortose Rebound Air Walker stadig oftere for å behandle avrevne akillessener som har oppstått i forbindelse med padelspill.

Tekst: Ola Claësson | **Illustration:** Love Eneroth

Padel har sitt opphav i Latin-Amerika, der et spill som ligner dagens sies å ha blitt praktisert på britiske cruiseskip på 1920-tallet. Men i Skandinavia er det først i de senere år at sporten er blitt populær. Mellom 2016 og 2021 økte for eksempel antallet padelbaner i Sverige fra 87 til 3 500. Samtidig opplyser helsevesenet om at den økende padelspillingen har resultert i flere akillesseneskader.

– For tiden rehabiliterer vi i Halmstad ca. 60 pasienter per år for akillesseneskader, og mange av tilfellene har oppstått i forbindelse med padelspill. Skadene inntreffer oftest i forbindelse med eksplosive bevegelser, som i padel kan innebære hopp, bremsinger og plutselige skritt fremover for å redde en ball, sier Elin Söder, fysioterapeut på Hallands Sjukhus Halmstad.

En grunn til at padel er en vanlig årsak til akillesseneskader, kan ha å gjøre med at det er en sport som har lav terskel for nybegynnere. Det innebærer at det finnes en risiko for at man i en innledende periode belaster kroppen mer enn det den fysiske formen tillater. Hvis ulykken er ute, blir første stoppested legevakten, der behandling med en ortose, slik som Össurs Rebound Air Walker, påbegynnes rett etter at diagnosen er satt.

– Akillessenen er som et gummibånd, og når den er gått av, er det viktig at den helbreder med opprettholdt spenst. En ortose stabiliserer foten i en lett spisstilling, med tærne nedover, for å forhindre at senen helbreder med forlengelse, som deretter kan gi nedsatt funksjon og økt risiko for ny skade, sier Elin Söder og legger til:

– Ortosen skal brukes i totalt åtte uker, og etter to uker kan pasienten komme til oss på Hallands Sjukhus Halmstad og begynne på en regelmessig rehabiliteringstrening.

Rebound® Air Walker

For en vellykket rehabilitering er et av de viktigste tiltakene at pasienten tidlig kommer i gang med trening av den skadede foten. På Hallands Sjukhus finnes i tillegg til fysioterapeuter også ortopeder og annen ekspertise som underletter arbeidet for at pasienten skal få optimal behandling i de forskjellige fasene av helbredelsesprosessen. At all rehabilitering av akillesseneskader i regionen skjer på et og samme sted, opplever Elin også som en stor fordel.

– I dag pågår det mye forskning rundt akillesseneskader, og ettersom man har valgt å samle all tidlig rehabilitering hos oss i stedet for på forskjellige omsorgssentre, får vi mulighet til å bli mer spesialiserte på området. For hver pasient vi møter, lærer vi oss noe nytt, noe som gjør at vi utvikler oss og blir bedre på å behandle akillesseneskader.

Hvilke øvelser lærer dere bort ut til pasienten under rehabilitering?

– Det grunnleggende prinsippet for akillesseneskader er at man skal øve på å belaste senen og gradvis øke bevegeligheten i senen og foten. Mange trenger også å trene på å gå med en korrekt gangteknikk ettersom en skade påvirker frasparket i steget. Men de eksakte øvelsene må alltid tilpasses individuelt.

Av de pasientene med akillesseneruptur som behandles, beregnes det at ca. 30 prosent går tilbake til vanlig sportsutøvelse innen et år etter at skaden oppsto. Samtidig er det ikke uvanlig at en del holder tilbake av frykt for å bli utsatt for skaden igjen.

Hvordan forebygger man best skader på akillessenen ved padelspill?

– Det viktigste er at man alltid varmer opp før trening og ikke presser kroppen til å utføre mer enn den klarer, sier Elin Söder og fortsetter:

– Dessuten er det også viktig å trene allsidig for å forhindre alle typer av skader. ••

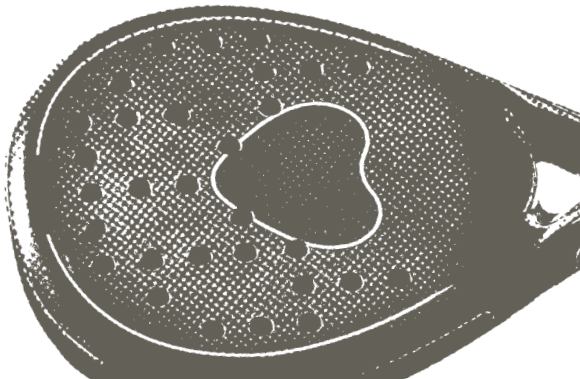

Vi bevæger mennesker

Momentum

Samler erfaring og vennskap

For amputerte, dysmelister og ortosebrukere i Norge og Sverige finnes Momentum. Virksomheten er populær, og interessen vokser, neste skritt er å utvikle samarbeidet i Norden.

Tekst: Emmy Hedman | **Foto:** Marte Nordahl

Den første Momentum-foreningen ble grunnlagt i Norge i 1996, på initiativ av Nils Odd Tønnevold, som også grunnla IC2A, The International Confederation of Amputee Association. Momentum er en frittstående, uavhengig interesseorganisasjon som arbeider for å føre mennesker med lignende erfaringer sammen.

Petter Thime er blant annet er nestformann i Momentum i Norge og forteller om hovedmålet: å spre livsglede!

– Vårt motto er «Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket», og det opplever vi virkelig at Momentum gjør.

Foreningen finnes akkurat nå i Norge og Sverige og har 773 medlemmer, hvorav 74 finnes i Sverige. I vinter ble det innledet en samtale med Amputationsforeningen i Danmark om å samordne arrangementer i Norden.

Å være medlem gir blant annet et fellesskap og økt livskvalitet. Medlemmer får også medlemspriser på alle arrangementer som gjennomføres. Det kan være aktivitetsdager, medlemskvelder eller reiser der medlemmene kan møtes og omgås. Et nytt initiativ er Ung i Momentum, som henvender seg spesielt til de yngre medlemmene.

Momentum tilbyr også «vennesamtaler». Ansatte på for eksempel sykehus eller rehabiliteringssentre kontakter foreningen hvis en amputert trenger å prate med en likesinnet.

– Da sender vi et av medlemmene våre for et samtale. Vi tilbyr også gruppediskusjoner, forteller Petter.

> *"Vårt motto er «Det er bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket», og det opplever vi virkelig at Momentum gjør."*

Neste skritt for Momentum er å utvide samarbeidet i Norden. Den svenske foreningen Ampis-Liv ble i august 2021 en del av Momentum, og går nå under navnet Momentum Sverige. Under en medlemshelg i Halmstad ble det diskutert hvordan Momentum Sverige kan vokse for å hjelpe medlemmene sine med å få en bedre hverdag.

Petter forteller at responsen på foreningens arbeid er svært god.

– Det ser vi både på antallet medlemmer, som har økt kraftig de siste 2–3 årene, og trafikken på nettsidene våre. Medlemmene søker informasjon om blant annet rettigheter, rehabilitering og generell informasjon om produkter fra leverandørene. Det ser vi som et godt tegn, at arbeidet vårt gjør nytte og at det gir en merverdi til medlemmene våre.

FENOMEN

Kunstig intelligens

Menneskelignende adferd som utføres av en maskin eller et større system. Omtrent slik kan begrepet AI (kunstig intelligens) oppsummeres. Forskning rundt AI utvikler seg hele tiden, og Össur er blant dem som ligger i forkant.

Tekst: Niklas Simonsson | **Foto:** Össur

Roboter med følelser og snakkende maskiner har eksistert i flere hundre år. I det minste i futuristiske romaner. Kunstig intelligens slik vi snakker om i dag, sies likevel å ha fått sin begynnelse på 1940-tallet. De amerikanske forskerne Warren Sturgis McCulloch og Walter Pitts presenterte i 1943 et design for «kunstige nevroner». Med andre ord, en kunstig variant av en av de sentrale delene i menneskehjernen. McCulloch var nevrofysiolog og sies også å ha bidratt sterkt til kybernetikk-bevegelsen. 1950 ble det publisert en avhandling av den britiske matematikeren Alan Turing, som lå til grunn for dagens Turingtest. Denne avgjør hvorvidt en maskin kan fremvise en intelligent adferd som ikke kan skilles fra menneskelig adferd. Mange mener dette var begynnelsen på kunstig intelligens.

I dag finnes det tilgang til kjempestore datamengder som man kan tolke og bruke som kunnskap. Dette gjør det lettere å skape mange bruksområder for AI som gjør hverdagen for oss mennesker enklere. Smarte algoritmer og raske datamaskiner ligger bak disse utrolige mulighetene. Derfor er kunstig intelligens i dag integrert nesten overalt i samfunnet. Låse opp mobilen med fingeravtrykk? AI. Spørre Siri om råd? AI. Digitale assistenter, chatbots, maskinlæring, selvkjørende biler eller robotstøvsugere? Ja, de har alle AI som magisk tannhjul i systemet. Så sømløst integrert at vi som oftest ikke tenker på det.

Innen helseomsorgen driver AI forskningen mot blant annet tidlig oppdagelse av kreftsvulster eller til å kunne forutsi blodsukker hos type 1-diabetikere. Össur har arbeidet med AI siden tidlig på 2000-tallet. Teknologien gjorde sin inntreden med Bionic-enhetene, der samtlige har en form for AI integrert i seg. Den første bioniske protesen var Rheo Knee, som ble lansert i 2004.

– Vi arbeider kanskje litt annerledes enn de fleste med AI-produkter, ettersom Bionic-enhetene ikke arbeider helt fritt fra menneskelig påvirkning. De arbeider effektivt for å bygge bro mellom menneske og maskin. Historisk har vi fokusert på at Bionic-enhetene skal reagere på og tilpasse seg brukeren. I dag jobber vi også med å bruke AI-mulighetene for å støtte utviklingsaktiviteter på andre måter, for eksempel å analysere data og identifisere korrelasjoner. Proteser generelt er mer statiske, mens menneske og miljø varierer og utvikler seg. Så det finnes et tydelig behov for kontinuerlig innlæring og utvikling av produktene, forteller David Langlois, sjef for Össurs Research & Development-senter for ny teknologi.

AI innen helseomsorg er et bredt begrep. Det finnes ikke noe «one size fits all»-konsept, ettersom hver sluttbruker er unik. Men Össur arbeider mot at proteser skal kunne tilpasse seg brukeren på en nøyaktig måte. Enten manuelt eller mer skreddersydd etter hver individuelle bruker: med tilpasning via internett og apper.

– Nå for tiden synes jeg utviklingen går mye mer mot læring for produkter. Det endelige målet er ennå det samme i mine øyne, ettersom vi streber mot å gjenskape menneskelig adferd i maskiner for å forenkle livet vårt.

Hvordan ser du på fremtiden for AI i Össur?

– Det kommer til å fortsette å vokse og utvikles. Større data og kunnskap kommer til å gi både mer brukervennlig og rimeligere produkter. Vårt nybygde Center for New Technology har et dedikert team som med stort engasjement jobber med utvikling av nye konsepter. Jeg kan ikke gi eksempler på noe spesifikt som vi jobber med akkurat nå. Men Össur kommer selvfølgelig til å holde sitt fokus på å forbedre livskvaliteten for amputerte brukere. Og AI er definitivt et av de verktøyene vi bruker, sier David Langlois. ••

ARTIFICIELL INTELLIGENS

Power Knee tar et skritt fremover

Power Knee er verdens første motordrevne mikroprosessorkne. Med den nyeste versjonen tar Össur et kraftig steg opp på et helt nytt nivå av bevegelighet og replikerte funksjoner.

Tekst: Niklas Simonsson | **Foto:** Össur/Shutterstock

Som pionerer innen avansert teknologi har Össur arbeidet med å kombinere innovasjon og vitenskap siden tidlig på 2000-tallet. Grunnen til at man inkluderer bionisk teknologi i arbeidet med proteser, var de forventede økte fordelene for protesebrukere. Alt ifølge selskapets motto «A Life Without Limitations». Avanserte algoritmer tilfører mange spennende muligheter til den bioniske teknologien. I mars i år ble den nyeste generasjonen av Power Knee lansert, som er den tredje i rekken.

– Å utvikle en bionisk enhet krever mye tid og hengivenhet. Utfordringen er å sikre kontinuitet for et bredt spektrum av sluttbrukere, for alle deres tenkelige miljøer og situasjoner. Det er alltid viktig å vise enhetens effektivitet og hvordan den forholder seg til teknologien som brukes, forteller Kurt Gruben, Senior Clinical Specialist i Össurs Global Academy Prosthetics.

Mottagelsen av den nyeste Power Knee-versjonen har vært svært positiv. Spesielt, men ikke bare, i de regionene av verden som allerede har mange brukere. Vekt, størrelse og estetikk sammen med lengre batteritid for bruk er noen av forbedringene for Power Knee. Algoritmene er så avanserte at de jobber intuitivt for brukeren, noe som gjør at svært få instruksjoner er nødvendig før bruk.

– De bioniske protesene våre har en mikroprosessor bygd inn, noe som innebærer at hver enhet har en rekke sensorer som tar inn både miljøet og interaksjonen mellom enheten og brukeren. Motstand og assistanse av kne eller ankel tilpasses i sanntid, etter ganghastighet og terreng eller andre lignende variabler. Det nyeste designen av Power Knee gjør det utrolig brukervennlig, sier Kurt.

Et mikroprosessorstyrt kne (MPK) er en teknologi der sensorene effektivt samler inn data og fakta under bruk; ved spaserturer, når man står stille, sitter – ja, alle aktiviteter i hverdagen. Derfra behandles dataene for tilpasning til brukerens bevegelser. Et fantastisk, nærmest futuristisk, system for proteser. Like futuristisk som selve designen av Power Knee, som leder tankene til fremtidsfilmer fra Hollywood.

– Utfordringen med svært avansert teknologi er at det faktisk er vanskelig å få forsikringsselskapene med på laget. Det er alltid viktig å kunne vise hvor effektiv teknologien er, hva den er og fordelene med enheten samt hva det fører med seg. I min rolle er jeg derfor ofte i kontakt med flere forskjellige avdelinger innen Össur, blant annet dem som jobber med markedsføring og salg, sier Kurt.

Selv om fremtiden allerede er her, fortsetter utviklingen av AI og teknologi i Össur. Den delen av befolkningen som har gjennomgått en amputasjon, kommer stadig til å få oppleve nye omveltende fremskritt, med fokus på brukernytte og mest mulig verdi i hver enhet.

– Et av fokusområdene for fremtiden er å utvide bruken av bionisk teknologi mot de delene av befolkningen som er mindre mobile med sine enheter i dag. Det gjenstår fremdeles mye arbeid når det gjelder å vise globalt hvor stor forskjell en protese virkelig gjør i livet. Hvordan forbedret mobilitet øker livskvaliteten. Sikkerhet og større bevegelighet med bionisk teknologi kommer vi i Össur alltid til å ville fortsette og tilføre, sier Kurt Gruben. ••

"Utfordringen er å sikre kontinuitet for et bredt spektrum av sluttbrukere, for alle deres tenkelige miljøer og situasjoner."

Bærekraftsarbeidet og resultatene fra 2021

Med utgangspunkt i FNs globale bærekraftsmål arbeider Össur for likestilling, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å bidra til god helse og livskvalitet. Slik gikk det 2021.

Text: Emmy Hedman | **Foto:** Shutterstock

Som et stort konsern følger det et stort ansvar i arbeidet med å støtte FNs globale mål, og konsernet har ambisiøse mål. Her er tallene fra bærekrafts-arbeidet i 2021.

#5: Likestilling
Målet tar sikte på å utjevne fordelingen av makt, innflytelse og ressurser i verden. Et viktig mål for Össur er å opprettholde en lik kjønnsfordeling innen selskapet, øke antallet kvinner i ledende stillinger og oppmuntre til mangfold i bransjen. I 2021 hadde Össur en kjønnsfordeling på 53 % menn og 47 % kvinner blant de ansatte. 38 % av lederne er kvinner.

#12: Ansvarlig forbruk og produksjon
#13: Stoppe klimaendringene
Disse målene går hånd i hånd hos Össur. Målene tar sikte på at forbruk og produksjon skal skje på en bære-kraftig måte og at aktive valg skal bidra til å bekjempe klimaendringene.

Nøye oppfølging av fremstilling, logistikk og produktutvikling samt energi- og drivstofforbruk er viktige faktorer i det arbeidet. Et av målene var at Össur i 2021 skulle være helt karbonnøytrale – et mål som er blitt helt oppfylt. 99 % av elektrisiteten som ble kjøpt i 2021, ble også kjøpt fra fornybare energikilder.

#3: God helse og livskvalitet
En av grunnene til at Össur arbeider etter mål #3, er ambisjonen om å designe og tilby produkter for eldre, for økt selvstendighet og livskvalitet. Et stort fokus har også vært kliniske studier for å utvikle kunnskap og for-ståelse om den samme målgruppen. I 2021 ble det lansert tre nye produkter spesielt utformet for eldre brukere . Samtidig var 21 % av pågående studier knyttet til den eldre målgruppen. ••

Apropos FN, her kommer tre tips til steder å besøke i New York.

Foton: Shutterstock

Metropolitan Museum of Art
Dette er et av verdens største kunst-museer og ligger ved den grønne Central Park på Manhattan. Museets permanente samling inneholder over to millioner kunstverk.

High Line Park
En park som er bygd på en gammal jernbane, opphøyd mellom husene på vestre Manhattan. Den er ca. 2,5 km lang og flott for spaserturer, en fin måte å oppleve byen på over bilene og støyen.

Top of the Rock
Her får du en spektakulær utsikt over Manhattan. Empire State Building er også det en flott utsiktsplass, men Top of the Rock er mer åpen og tilgjengelig.

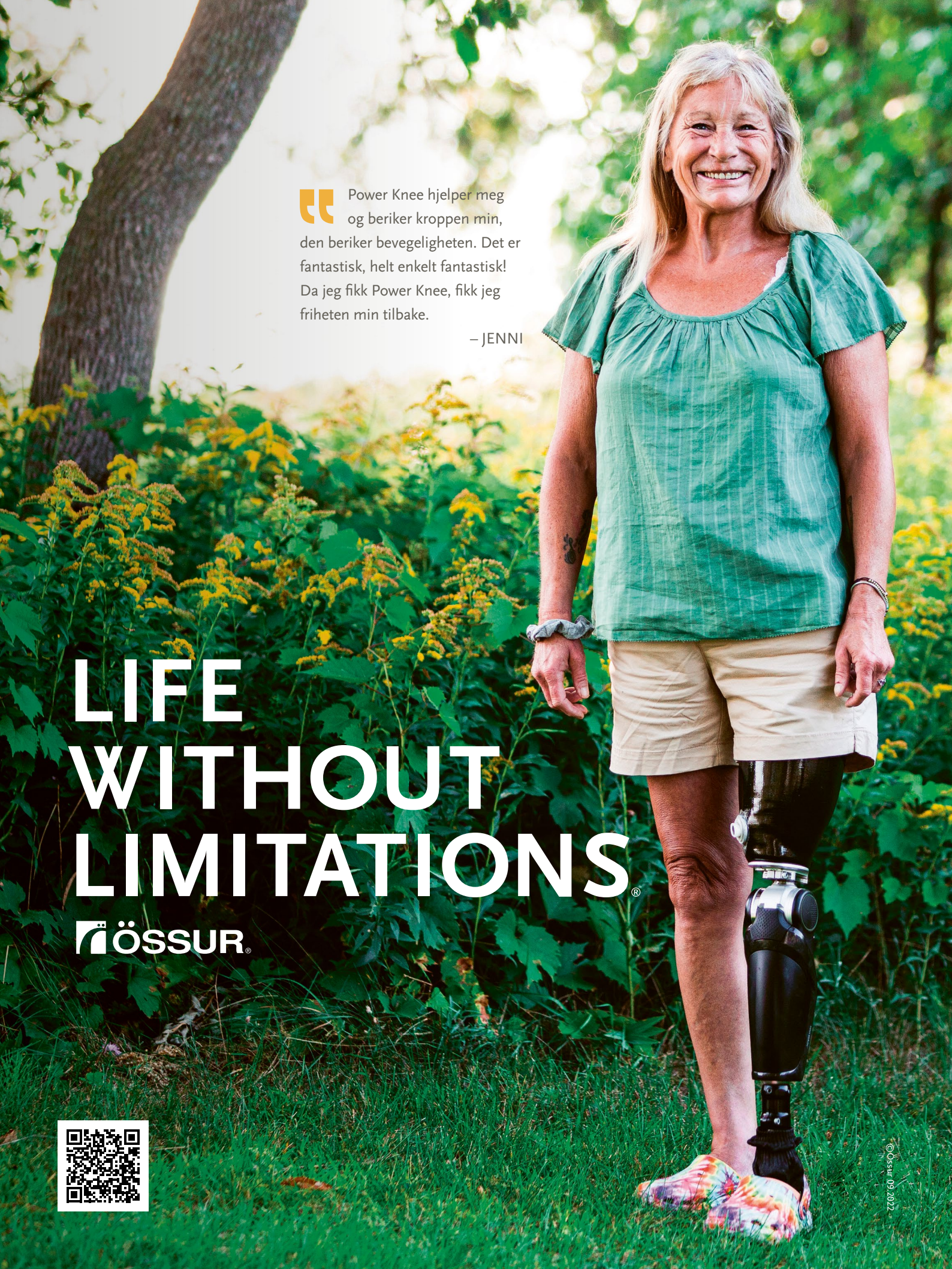
Power Knee hjelper meg og beriker kroppen min, den beriker bevegeligheten. Det er fantastisk, helt enkelt fantastisk! Da jeg fikk Power Knee, fikk jeg friheten min tilbake.
– JENNI
LIFE WITHOUT LIMITATIONS®
ÖSSUR®
©Össur 09.2022

Jeg prøvde en Unloader One® X for å lindre knesmertene mine som skyldes kneartrose. Nå kan jeg trene og jobbe som vanlig igjen.
– KEVIN
LIFE WITHOUT LIMITATIONS®
ÖSSUR
©Össur 09.2022